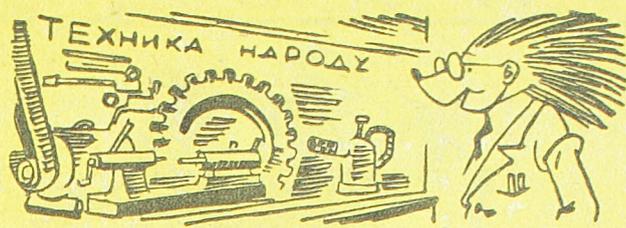

ЖЕЏ

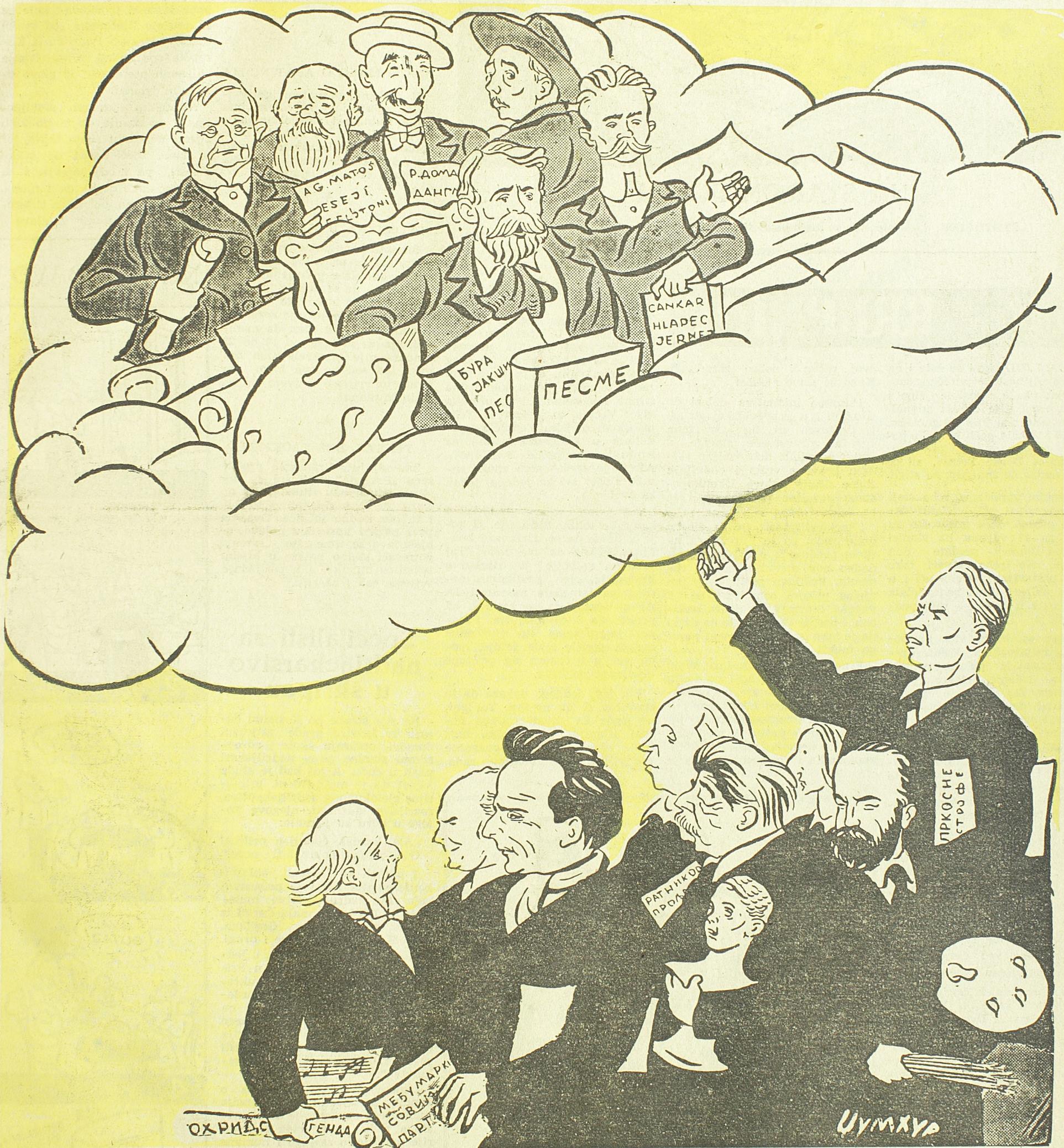

БРОЈ 454

БЕОГРАД, 13 МАРТ 1948

ИЗЛАЗИ СВАКЕ СУБОТЕ

ПРИМЈЕРАК 3 ДИНАРА

НА ЛИПАРУ

— „Jeste li mi rod, siročići mali?“

— Jesmo rod, Đuro, ali siročići, brate, više nismo!

K R O Z * N A Š U * Z E M L J U

NA STAROM POSLU

STETOČINE: Samo što smo se malo pomsjetili na staru Jugoslaviju a oni — cap!

Sitne KRUPNICE

DVA LJUDI koji se žale i na jednoličnost željezničkog saobraćaja: kažu, postoje šine i uvijek znaš gdje ćeš da stigneš. Ali to nije pravilno. Vagoni br. 703.928 i 786.014 pošli su prije godinu i po dana (24. oktobra 1946) sa stanice Đorđe Petrov, ali se ni do danas ne zna gdje su stigli.

U nekim stanicama roba stoji neistovarena i po dvadeset dana, a ovamo digli graju što su avize za 17 vagona na stanici Beograd-Dunav predate dan kasnije. Ne treba stvari tako kruto postavljati i treba ući i u dušicu avizera, koja se zadržala malo duže u bifeu — radi podmazivanja.

Mnogo se, brate, viče na pojedine željezničare. Milan Uzelac uzimao iz paketa pomalo tekstila, salame, cigareta, ali ne samo što mu je pomagao jedan drugar — vatra živa, čak se i zove Radivoje Varničić — nego čitava kompanija iz Osijeka. Pa šta je s tim! Ljudi su bar pokazali smisao za organizaciju i solidarnost. Ako za to vrijeme, dok su oni na poslu, vozovi zakasne na našim prugama (na primjer, prošlog novembra) 1.500 časova i šteta pređe tri miliona dinara, bar se rjeđe dešava da putnicima voz ode ispred nosa.

Ali ima načina i da se ubrza saobraćaj, recimo, da putnici ne silaze i ne piju vodu po stanicama. Samo iz tog razloga stanica Markovac već dvije godine ima neopravljenu pumpu.

Treba se uvijek boriti protiv nepravednih optužbi. Eto, čuje se kako je srez Dugo uprskao zbog slabe evidencije, a međutim tačno je da je u zimskoj akciji prskanja voćaka ovdje ostvaren plan samo za 5.5%, dakle, uprskano je skoro dvadeset puta manje nego što treba. Slaba evidencija ima i korisnih posljedica. Na primjer, usljed nestašice šibica na Krku skočila je cijena kutiji šibica na 5 dinara. A zar se tako ne povećava narodni dohodak, i to zahvaljujući privatnoj inicijativi.

Ta privatna inicijativa može da se sprovodi i na drugim sektorima, a ne samo na privatnom. Trgovac Pera i kasapin Mita, kao punomoćnici Preduzeća za meso i mlijeko „Šar“ u Skoplju upovali su za novac preduzeća stoku, pa je prodavali za

svoj račun i dobro zarađivali. Kako se samo sjetiše!

Privatna inicijativa dolazi do izražaja i u građevinskoj struci. U Uroševcu još nije završena zgrada zdravstvene stanice, a agilni pojedinci dobrovoljno skidaju brave s vrata i obavljaju slične sitnije radove. Ukoliko ostanu povoljne prilike, preći će na vrata i prozore.

„Racionalizatori“ imaju široko polje rada, pa je i u Pokrajinskom preduzeću u Pančevu pronađen nov metod u obradi cementa. Prilikom posljednjeg uspjelog pokusa ostavljena su tri vagona cementa do dobro pokisnu, i poslije se pokazalo na djelu da je tako prerađen cement mnogo mekši za obradu.

I poštanska struka ima svoja sveta pravila. Oni koji ne znaju ta pravila žale se što u Ivančićima, privrednom i kulturno-političkom centru svoga kraja, još nije otvorena pošta. A međutim, Ivančići nemaju više od 4.000 stanovnika i stanovničića. Šta je

to prema Beogradu, koji ima sto puta više!

Da dodirujemo uzgred i prosvjetni sektor. U Učiteljskoj školi u Derventi od 111 učenika bilo je 60 slabih. Mnogi se zbog toga užasavaju, a ja ih pitam: zar je to neka većina, kad jedna strana ima samo 4 i po učenika više? Većina, to je kad na Tehnološkom otdjelu Tehničkog fakulteta u Beogradu padne na ispitu iz statistike svih 100%. Ali to je, ipak, samo znak najveće sloge: svi za jednog, jedan za sve!

Još jedan važan problem, o kome se toliko diskutuje. U koje vrijeme da se održavaju konferencije, pa da svi dođu? Taj problem najbolje je riješen u Prokuplju, jer sindikalna podružnica tamošnje menze UGR AP-a ugrabi da se sastane od ponoći do 3 časa izjutra. Prednost je i u tome što službenici menze, poslije male šetnje, mogu već u 6 časova da pristupe dijeljenju doručka.

Eto još jednog dokaza da je spavanje ružna navika. To ipak ne može da shvati uprava hotela „Central“ u Skoplju, koja svoje učenike šalje na spavanje već poslije 13 do 16 časova rada.

— Ti se ne hraniš više u Društvenoj ishrani broj sedam...

— Ne. Ja nosim kući prehranbene artikle iz Ugošteljskog objekta broj devet...

SNIMLJEN JE DOKUMENTARNI FILM U VRANJU

U Vranju se snima film „Sofka“. Međutim, ovih dana snimljen je i drugi film, dokumentarni film pod nazivom „Vranjska pedagoška proza“. Režiseri su poslovođa gvozdare „Razvitak“ i Radničko-službeničke zadruge.

Junaci dokumentarnog filma su kursisti koji ribaju patos, slažu drva, brišu prozore. Ovih dana nadležni su komponovali muziku koja se međutim režiserima ne dopada.

★

NEŠTO MALO O APATINCIMA

U Apatinu, poznatom industrijskom mjestu u Vojvodini, ima dosta radnika i namještenika, a ni jedan jedini od njih još nije ponio Značku fiskulturnika, ako su Apatinci, ne znači da treba da budu tako — apatični.

★

PROMJENA U KALENDARU

Šumska manipulacija u Glini podnijela je prijedlog da se izvrši jedna sitna promjena u kalendaru — da se poslije 10-og omdah pređe na 23 januar

Ovaj prijedlog lako je razumjeti ako se uzme u obzir da manipulacija za vrijeme od 10 do 23 januara nije proizvela ama baš ništa, pa sad ne zna kako da izrazi to vrijeme u svom proizvodnom planu!

★

TEKSTIL BEZ TAČKICA!

Zahvaljujući Gradskom preduzeću „Prerada“, Splitsani su došli u jedinstvenu situaciju da na karte za hljeb dobijaju i tekstil, i to bez ijedne tačkice. Ova, na prvi pogled apsurdna pojava, objašnjava se time što „srećni“ potrošači stalno nalaze u hljebu tekstilne otpatke, a u posljednje vrijeme čak i užariju.

★

Specijalisti za nadriječkarstvo u škripcu

Na sve strane po Kosmetu bacaju se feredže, grade zadržni domovi, otvaraju škole i zdravstvene stanice, pa se nadriječkarci našli u čudu. A još kad je stigla vijest da je mula-Adem, primarijus cjelokupnog nadriječkarstva, razriješen dužnosti, njegove kolege u horu su jeknule:

„Ala, kardaš, čudnijeh prilika! Ovo, joldaš, dobro biti neće!“

I odmah su sazvali oblasnu konferenciju, kojoj je prisustvovala elita nadriječkarstva: mula-Beća iz Uroševca, mula-Cerim iz Nidića, mula-Isak iz Gnjilana, mula-Kadrija iz Vlastine i drugi.

Konferencija je održana u jednom berberskom čumezu u Prištini, koji je za ovu svrhu ukrašen prljavim amajlijama, zardalim britvama i brijačima, a na počasnom mjestu zida, uokvirven krilima slijepih miševa, kumrija i kreja, visio je krvavi goveđi rog, simbol „kirušskog nadriječkarstva“.

Lupom glavice bijela luka o kondir, pretsjednik konferencije mula-Beća obznanio je da se pristupa radu, pa je onda biranim riječima izložio zasluge i humane metode mula-Adema: i kako je debelom tojagom istjerivao šejtane kod nervnih bolesnika, i kako je nerotkinje strmoglavice vješao o trostruki učkur, u kvрге bacao reumatičare, bremenite zene istezao naročitim čengelima — uopšte, zalagao se kao najsavjesniji nadriječkar.

Pošto se triput huknulo u pravcu mula-Ademovog zatvora, uz prepune sahanе s ovčetinom i pilavom i ibrike mastike, saslušani

su referati o daljem radu i saopštena najnovija uputstva po svim granama nadriječkarstva. Poslije sikter-kafe, magarećim ušima su pokupljene oglodane koščice i prisutnima razdijeljene kao svete i spasonosne amajlije, s tim da ih, shodno mula-Ademovom planu, daju samo po cijenu zlatnih aspri.

Sa konferencije su poslali telegrami: baba-Nedi iz Gnjilana, baba-Jovanki iz Šilova, koje su se pročule liječenjem „od svaku boles“ i Trajku Ivkoviću iz Koretišta, specijalisti za istjerivanje „bijesnih psetanaca“ iz glave usijanim iglama.

Nemušt看 jezikom stavljeno im je do znanja da ni po koju cijenu ne odaju svoje tajne, jer se danas liječi narod od svake bolesti, pa i od sujevjerja. A može se lako desiti da i njima, nadriječkarima, počnu da istjeruju „bijesna psetanca“ iz glave.

NEMA LABAVO

1 ULAZAK U MENZU

2 SEDANJE NA ODREĐENO MESTO

3 POČETAK

4 KRAJ

5 NAZDRAVLJE!

TAJANSTVENO BLAGO

DŽIM I BIL bili su upravo kod drugog litra viskija, — činjenica koja potvrđuje pretpostavku da su obojica pri dobrom raspoloženju — kada im pride jedan mister vrlo primamljive spoljašnosti.

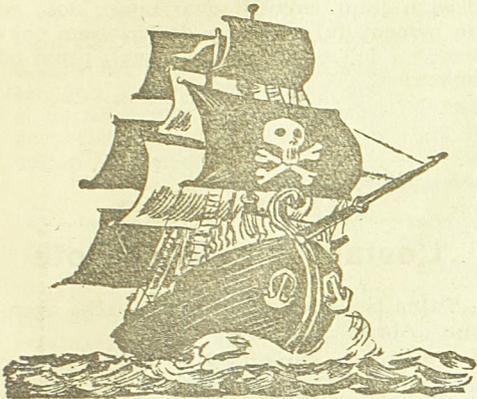
Džim i Bil htjeli su izraziti nezadovoljstvo zbog prisustva mistera primamljive spoljašnosti, ali ih ovaj spriječi u tome poručivši još jedan litar viskija. Pri tom je Džimu i Bilu ponudio cigare vrlo dobrog kvaliteta i prijateljski im se namiješio.

Džim i Bil bili su momci dobro vaspitani, te primiše cigare i nastaviše s trećom litrom viskija.

— U vaše zdravlje, bojs, — rekao je mister primamljive spoljašnosti dižući čašu.

— U vaše zdravlje, mister, — rekli su Džim i Bil.

Poslije nekoliko časova Džim i Bil postali su vjerni prijatelji misteru primam-

ljive spoljašnosti, a ovaj je, opet, postao njihov vjeran prijatelj.

— Vjere mi, ako se ne varam, vi ste mornari, — rekao je mister primamljive spoljašnosti.

— Trista mu muka, mi smo valjani momci, — rekli su Džim i Bil. I dadoše svojim licima onoliko izraza povjerljivosti koliko su mogli. Tada mister primamljive spoljašnosti izvadi nekakav žuti pergament, koji je bio išaran najraznovrsnijim linijama, slovima i znacima.

— Grom i pakao, — rekli su Džim i Bil gledajući pergament — šta je to?

— Nebesa mi, na ovom pergamentu leži objašnjenje gdje se nalazi ogromno zlato koje su gusari prije nekoliko vjekova opljačkali i zakopali — rekao je mister primamljive spoljašnosti. — Stvar je jasna: meni su potrebni povjerljivi momci, dobra lađa, pa da zaplovimo okeanom u pravcu ostrva na kome je ovo blago zakopano...

Džim i Bil bili su pod utiskom tajne pergamenta. Vrlo su malo premišljali, pa rekoše:

— Trista mu gromova! Pristajemo! Kad ćemo zaploviti?

I već poslije nekoliko dana zaplovio je pučinom okeana brod mistera primamljive spoljašnosti. Džim i Bil rukovodili su brodom. Ostalu posadu broda sačinjavalo je nekoliko ljudi, sam cvijet morskih vukova, koji su imali dosta razloga da se nalaze daleko od obale.

— Momci, — govorio je mister primamljive spoljašnosti Džimu i Bilu — jasno je da nas ima mnogo za diobu zlata koje ćemo iskopati. Posada mora iščeznuti pred ostrvom sa zlatom.

— Sto mu gromova, tako je, — rekoše Džim i Bil.

Poslije mjesec dana plovidbe, mister primamljive spoljašnosti reče:

— Tu smo. Ono ostrvo koje vidite cilj je našeg putovanja. Noćas ćemo se iskrcati na njega ali ćemo prethodno ostalu posadu pobacati u more.

— Vjere mi, to je pametno — rekoše Džim i Bil i sa puno revnosti gurnuše u more ostalo članstvo posade. U međuvremenu je mister primamljive spoljašnosti podavio svojeručno nekoliko članova posade. U zoru se iskrcaše na obalu.

— Nadam se da su se oni podavili i da nemamo svjedoke, — rekao je mister primamljive spoljašnosti.

— Tako je, — rekli su Džim i Bil. — Do jutros se ni jedan nije javio da se nije udavio.

Mister primamljive spoljašnosti reče, gledajući u pergament, da se zakopano

blago nalazi tačno u sredini ostrva ispod zelenog kamena. Tada Džim i Bil rekoše misteru primamljive spoljašnosti da će ga ubiti, a zlato će njih dvoje podijeliti. Ovaj je primijetio da nije hrišćanski ubiti čovjeka, ali Džim i Bil bili su ljudi čvrstog karaktera. Rekoše da su oni ljudi koji održavaju riječ. Kao dobri katolici otpjevali su sklopljenih ruku God save him (Bože, spasi ga!) pa ubiše mistera primamljive spoljašnosti. Uzeše pergament, odoše na označeno mjesto, nađoše označeni zeleni kamen i podigoše ga. Kad tamo — nema zlata. Stajala je samo ceduljica: „Ovdje je bila Maršalova pomoć.“

★

Sudske finese u Kanadi

Otava, 12 marta

Pošto su odbili zahtjev poljse vlade da joj se vrata umjetnička djela koja su, za vrijeme rata, sklonjena u Kanadi, zvanični krugovi u Otavi preporučuju poljskom poslanstvu da pokrene sudski postupak protiv predsjednika vlade pokrajine Kvebek Diplesija, koji je pomenut u umjetnička djela stavio pod sekvistar. Međutim, isti krugovi podvlače da je za pokretanje sudskog postupka protiv predsjednika vlade pokrajine Kvebek potrebna prethodna dozvola državnog tužioca pokrajine Kvebek, koji nije niko drugi nego predsjednik vlade Diplesi.

★

Demokratizacija monarhofašističkog pravosuđa

Atina, 12 marta

Monarhofašistički ministar pravde Ladas izjavio je predstavnicima štampe da je Sofulisova vlada, uviđajući opravdanost protesta demokratskog javnog mnjenja zbog smrtnih presuda izrečenih boricima Demokratske armije, odlučila da pripadnike Demokratske armije ne izvodi više pred prijeke sudove, pošto je šef američke vojne misije u Grčkoj general Džems van Flit izrazio želju da zarobljeni partizani budu likvidirani na licu mjesta.

Što se tiče ostalih demokratskih nastrojenih građana, Ladas je naglasio da zasada sve ostaje po satrom, s obzirom da van Flit nije dao nikakve instrukcije za demokratizaciju sudskog postupka protiv takvih lica.

— Nemamo čega da se plašimo, računa nam se kao olakšavajuća okolnost ono ubistvo u Napulju.

Američki način života

„JEZIVI
PACIFIKATORI“

pacifikaciji zemlje.“ —
Telegram Assoc. Press
iz Manile.

Times iz Manile javlja da je nekoliko 14-godišnjih dječaka osuđjenih da pripadaju antidržavnoj organizaciji Hukbalahap (oslobodilački pokret na Filipinima — prim. prevod.) streljano na ivici Clark Field-a od strane jednog žandarmerijskog oficira... List dalje navodi da je u glavnom stanu filipinske žandarmerije izjavljeno: „Ovo je najljepši podvig u dosadašnjem radu na

pacifikaciji zemlje.“ —
Telegram Assoc. Press
iz Manile.

„BOŽE MILI, KUD
SAM ZAŠ'O!“

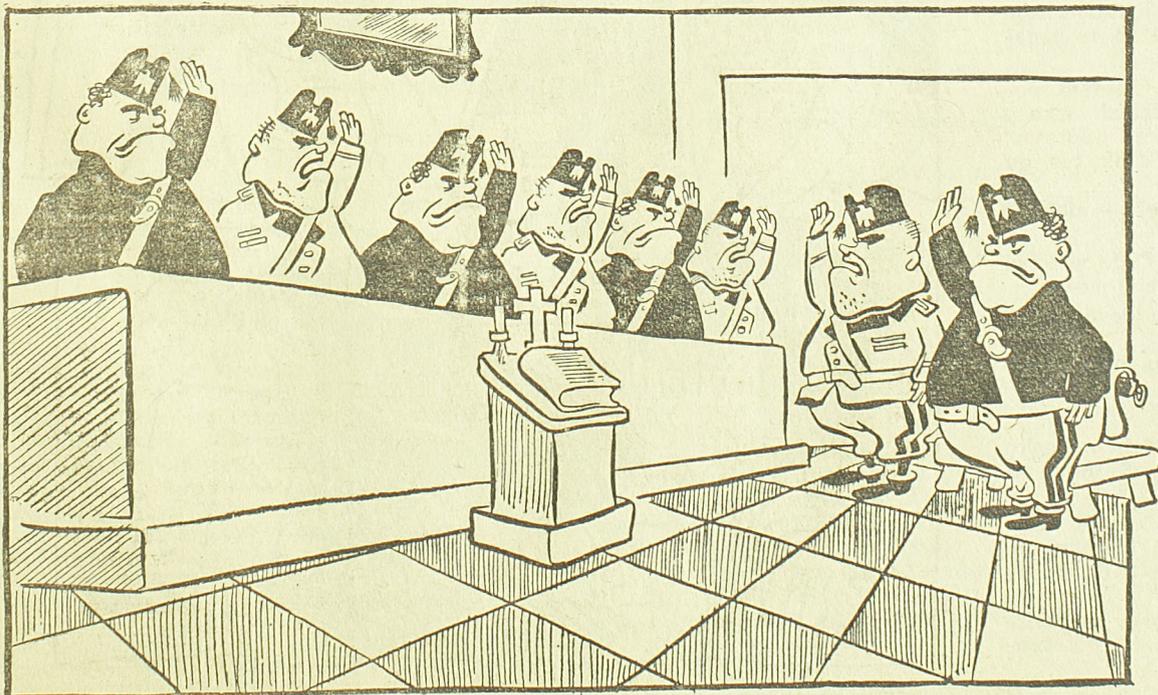
„Virgil Jordan, predsjednik Nationale Industrial Conference Boaro izjavio je da je svjetsko razoružanje ključ za individualnu slobodu i slobodnu privatnu prirodu. SAD imaju u sadašnjem momentu jedinstvenu priliku da prinude svijet na razoružanje, čak i po cijenu upotrebe atomske bom-

be u tom cilju, završio je on.“ — Iz New York Times-a.

„CINIZAM“

„Naše preduzeće ne pravi rasnu diskriminaciju. Zaposlenje i unapređenja se vrše samo prema sposobnosti, a ne prema rasi, religiji ili nacionalnosti... Naš jedini radnik crnac je noćni čuvar. On radi kada su ostali van fabrike i prema tome nemamo nikakvih teškoća — izjavio je lokalni predstavnik preduzeća.“ — Iz „Hartford Times-a“ (Connecticut).

SVOJ SVOME

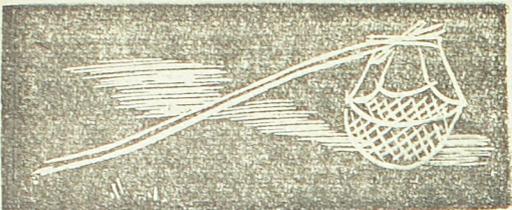
SUDIJE: — Optuženi Roata i Suviču — oslobađavamo vas — vi ste nevini..

„UMIRI, NARODE,
SAMO NEKA JE
PROFIT VEĆI“

„Broj smrtnih slučajeva među osiguranicima bio je vrlo povoljan tokom 1946 g. Uštede u slijed ove povećane smrtnosti omogućile su da se nadoknadi slabiji priliv prihoda koje je naše društvo imalo od svojih investicija.“ — Iz Godišnjeg izvještaja za 1946 g. Equitable Life Assurance Society

„U STRAHA SU VELIKE OČI“

„Narodni poslanici Leonard R. Dickinson i Džon J. Kincer izrazili su bojazan da će se komunisti uvlačiti u SAD sa djecom siročadi iz Evrope, kojima je dozvoljen ulazak u SAD ako budu usvojena od američkih građana.“ — Iz „Minneapolis Star“.

ČUDO PRIRODE

Napisao: MIHAILO STANKOVIĆ

pet pogrešna adresal — mrmijao je sebi u njedra Čeda Kosić, i s naprezanjem veslao uzvodno, sav prozebao i ljut. Eto, badava je gurao čak do šlepova na pristaništu. Kleo se onak Relja: što tu ima ribe, tušta i tma! Samo spustiš čerenac i odmah se koprcaju, sve ovolike... A nigdje tih ovolikih riba. Ruke promrzoše, a jedva se poneko riblje pikavče prevari — napa-birčio je taman koliko za dobar mamac, ništa više.

Tako ti je i na poslu. „Trkni-der, Čedo, u Voće i povrće, na Terazijama.“ A na Terazijama ni pomena od Voća i povrća, pogrešna adresa, — nego tjeraj dalje, u Fere od Rige, to jest u Rige od Fere. Vele naravno: jeste, tu je ranije bilo! Pa i Relja će reći za ribu: prije dva dana prosto vrvalo, zdravlja mi! — e, baš se ti Čedo, baksuz!

— Ama, samo neka on lovi ribu, laže taj čim otvori škrge! — zaključuje Čeda jetko. — Ali da sam baksuz, to jeste!

Pošto je preveslao bivši „Šangaj“ i približavao se „bazi“, čamac mu se skoro nasukao, neočekivano. Čeda zari veslo i izbekelji se od iznenađenja: čudno neko dno, odronjava se... Da je kamenje, nije kamenje — nije tako teško; da je promrzli krompir, ni to nije — nije tako lako. Koji li je đavo? Ama, da nije?... Čé! Otkuda to u Dunavu?! Odmah je podvruo rukav, zagnjurio ruku iznad lakta i šćepao jedan grumen.

— Oho-ho! — obradovao se Čeda, kao da je soma ulovio. — I dalje je zavladio ruku i vadio komade. — Da i ja razbijem baksuzluk...

Kad mu je torba bila puna, pohitao je kući. Njegova Savka dočekala ga sa starinskom supružanskom nevjericom:

— Ništa, je li? Bolje bi bilo da potražiš negdje ugaj, nego što se mlatiš s alasima! Sva drva pogorjesmo...

Čeda spusti torbu, pa iznese pobjedonosno, ne šarana, nego komad vlažnog ali prvoklasnog mrkog uglja. Savka je grudvu mrko odmjerila i s mrštenjem saslušala priču o obezbijeđenom ogrevu.

— Jest, ali da ne odgovaraš? — vrtjela je glavom. (Ona je, uopšte, uvijek vrtjela glavom, u ovom ili onom smislu).

— Što da odgovaram? To ti je kao da odeš po džak pijeska ili saku vode. A zar nama mnogo treba? — jedno džak-če s vremena na vrijeme. Koliko da preguramo zimu. A da kažeš da je nepošteno, nepošteno nije. Što nosi mutni Dunav, ne potpada pod evidenciju — to je narodna svojina... Ja hoću da platim, evo, ali gdje je ugaj?

Svaki drugi dan Čeda je, sa strašću pecaroša, išao u ugljolov. Napravio je čak i ugljolvku: poveliku konzervu prikuco za motku, a izvještio se da njome bageriše. Prigura obali kolica i samo natovari. A što taj ugaj plamti — kao bukovina! (Ko će ga znati, valjda se mrki ugaj i pravi od bukovine...) Ali Savka nije prestajala da vrti glavom, i to u negativnom smislu.

Jedne večeri, baš kad je završio posao, primijeti Čeda kako dolazi neko s obale, i pravo njemu u susret. „Spravu“ je spustio u čamac, ali je džak bio do vrška pun.

— Šta vi to, družo, radite? — upitaće čovjek u crnom kačketu.

— Ja, eto, ništa... — izusti Čeda vođeno.

— Vraćam se s pecanja... Kako ste vi?

— He, — he, pun čak smuđeval! A da vi slučajno ne pecate ugaj?

„I on zna za rudnik!“ pomisli Čeda i odgovori.

— Pa šta je s tim?

— Kako: šta je? Što ne odete na neko drugo stovarište: preskočite tarabu, pa trpaj u džak...

— Da izvinete, ne preskačem ja tarabe... Vidim da ste nanjušili majdan, ne pali da se pravite važni. Je l' da dobro grije?

— A-ha! Znači, nije vam prvi put! Gri-jete se! Odgovaraćete vi, bratac, za krađicu.

— Kakvu krađicu? — branio se Čeda bezazleno. — Ako sam naćepkao mal-

kice, to je od prirode, to je, da kažeš, narodno...

— Nije ovo narodno, — presječe onaj na kopnu — ovo je državno!

— Pa što je državno, to je i narodno.

— Ovo je državno stovarište.

— Ama, kakvo stovarište! Zar na dnu vode? Nije to, da kažeš, kudjelja...

Dok je pritjerivao čamac Čeda je navodio šta je jesenas pričao omladinac s Pruge: razgrnu veli, pijesak na rijeci Bosni, biće kod Zenice, a ono ispod pijeska ugaj, pravi pravcati, kao na beogradskom stovarištu. I narod se slobodno snabdijeva — niko ne brani. To je, da kažeš, čudo prirode. A čudna mi čuda ako je i čudol Pomenu Čeda i svog burazera od strica: zakopao malo dublje, a ono — rudnik. I od poljoprivrednika odmah, tako reći, industrijalac — u „ono doba“.

A kad može Bosna, što ne bi i Dunav? Ovdje su bili Rimljani i svako drugo čudo, pa... Razumije se, to će na kraju pripasti državi, postaće, da kažeš, državno stovarište, ali prvo treba da dođu inženjeri da utvrde, pa komisije — da proglase...

— A šta ćete, kad mi je žena zebli-čava... — završio je besjedu.

Onaj mu je pomogao da istovari džak i samo je odbrusio:

— Drugom vi to!.. Kaki Rimljani, kaki bakrač! Vidim želite da vam izađe slika u novinama što ste pronašli rudnik na Doréolu.

— Ne želim — odgovori Čeda s iskrenom skromnošću. — Ali baš bi trebalo da se ovdje postavi jedan bager, da snabdijeva narod...

— Ako vas interesuje, mogli bi da pogledate šta smo već izbagerisali.

— Zdrage volje! — dočeka Čeda i pođe za čovjekom koji ga je upoznao sa nalazištima doréolskog basena.

Na bedemu je bila povelika gomila uglja. Čeda se saže, uze jedan komad, o-pipa ga i zagleda.

— Eto, i koks raste u Dunavu, vatamo ga na udicu, a može i mrežom... — likovao

je zastupnik državnih interesa pod vodom i na kopnu. — Je l' vam sad jasno da je ovo već proglašeno za stovarište uglja?

Čedi pade koks iz ruku i zveknu.

— Ne kažem ja ništa za ovo na bedemu, ali ono u vodi... Još bi neka ribarska zadruga mogla proglasiti da sve ribe u Dunavu i Savi pripadaju njenom stovarištu...

— Dobro, je l' vi pecate?

— Pecam.

— A za pecanje imate dozvolu?

— Dabome da imam.

— A imate li dozvolu da pecate mrki ugaj, a?

— Nisam čuo da se i takve dozvole izdaju.

— Onda ste bez dozvole pecali ugaj na državnom stovarištu.

Čedi prekipi:

— E, lud vas pop krstilo, zar se državni ugaj istovaruje u Dunav?

— Nije u Dunav, nego pored Dunava.

— Izvinite, ja nisam dirao što je pored Dunava. Eno, sav je džak mokar...

— Eh, ne znate, bajagi, da se Dunav izlio...

Čeda upade u riječ:

— Kažite vi meni: zašto nema uglja u Beogradu?

— Pa zbog niskog vodostaja.

— Eto, nizak vodostaj, a kod vas poplava. Pecam ja ovuda svake godine i znam šta znači kad se Dunav izlije. Nije on čestito ni napunio korito, a vi: izlio se...

— E, ko će da mu uvati dokle je korito... Mi smo službenici, nismo pecaroši. Vi umijete da nabadate gliste, a znate li koliko bi koštalo da se šesnaest vagona izbacuje na bedem? Kad može ugaj da se izdaje ovdje, može i pedeset metara dalje. I zato smo lijepo izručili na obalu, pored same vode. Naš poslovođa kaže da smo time postigli veliku uštedu.

Čedi se dopade ta „štednja“ — sjeti se onih što štede marke i šalju njega, kao živi koverat, s kraja na kraj Beograda.

— A što niste, bolan, i koks stavili pored vode? — osmjehnu se Čeda. — Pa da se šarani igraju piljaka sve do Đer-

Higijensko prašenje

— Prija-Perso, opet se bune ovi prokleti prolaznici. Ne može čovjek od njih da održava čistoću!

dapa, — ne bi više morali ni da izdajete! Koliko bi, da kažeš, onda zaštedjeli, moj brajko! — Kurir predahnu. — Ja ne zakidam državi — molim račun za dva džaka (dva je ipak zakinuo — od stida). Neka bude i dvjesta kila, ali bez utovara, franko dno...

— Ama nisam ja zadužen za izdavanje računa. Nego ti, bratac, taj džak izruči a onaj neka ide u rashod...

— Gdje da izručim? — upita Čeda polazeći po džak. — Zar čak ovamo na bedem?

— Ama, izruči tamo odakle si uzeo.

— U Dunav?

— Pa u Dunav, tu je sigurnije — neka sve bude na gomili.

Izručujući mrki ugaj u mutni Dunav Čeda je uzdisao:

— Opet pogrešna adresa! E, baš si ti, Čedo, baksuz! — A pri odlasku je doviknuo čuvaru kopna i vode: — Kad budete u junu izdavali ovaj ugaj, doći ću da uzmem dvije tone — da razbijem baksuzluk... Je l' se zbilja mrki ugaj pravi od bukovine?

Sudnji dan i ostale sitnije strahote

Tajna izmišljatorko-došaptavačka agencija „Alarm“ javlja:

Sinoć je u bifeu „Kod Duple Ljute“, u krajnjem desnom budžaku, iza bureta, održan sastanak inicijativne grupe šefova šaptačke propagande. Sjednici su prisustvovali gospodin Gera i gospodin Štuka od strane starije gospode (seniora) i gospodin Lesli Frajer i gospodica Džoan Gerla, kao pretstavnici juniora. Na sjednici je popijeno 36 klekovača, uz 24 kilele paprike, a odlučeno je sljedeće:

a) Panika sa „fantomom“, iliti sa „beogradskim Landrijem“, što davi žensku čeljad, imala je velikog uspjeha, i njenog autora treba pohvaliti a s ovakvim akcijama nastaviti i dalje (pod uslovom da se uvijek nađe odgovarajući broj lakovjernih).

b) Poslije duže diskusije odlučeno je da se dalje konkretne mjere ovoga stila sprovede po sljedećem programu i planu:

1) Za 1 maj očekuje se kao sigurno katastrofalan zemljotres. Stari, privremeno ugašeni vulkan Avala ima da proradi, a Beograd će biti žestoko zasut lavom i pepelom.

2) U Budžakliskoj ulici pojaviće se gvozdenzuba, koja jede djecu. Nevezano za datum, prema potrebi.

3) Gospođi Dari Bokserki javio se na san pokojni Vladan Đorđević i saopštio joj da će biti smak svijeta. Početak pretstave u julu.

4) Prema autentičnom tumačenju Apokalipse, koje je dao preblagi vladika Bradonja, tačno u ponoć između 31 avgusta i 1 septembra otvaraju se nebesa i nastupa strašni sud.

5-99) Razradiće se posebna lista u koju će se unijeti: pojava strašnih epidemija, kućici s rogovima, vukodlaci, sudari Zemlje sa Marsom (u kombinaciju dolazi i Jupiter), zatim dolazak novog ledenog doba, sedam gladnih godina. itd.

Sav ovaj program servirati, kao i dosada, u prijesnom stanju.

M. M.

Gnjilanski vampiri

Da sujevjerni ljudi baš sasvim ne bi izgubili vezu sa zagrobnim životom, u Gnjilanu su se pojavili vampiri.

U sastavu jedne radne desetine, vampiri su se odmah dali na posao i dvije noći revnosno su zasipali kamenicama zgradu analfabetskog tečaja u Muhadžir-mali. Poštujući njihov konstruktivni rad, tečaj nije radio puna dva dana.

Po obavljenom poslu vampiri su se povukli, pa se sada sa najvećim nestrpljenjem očekuje pojava vukodlaka, kako bi se i oni pokazali na djelu obnove već davno zaboravljenog — tamnog vilajeta. Ali trezveni Gnjilanci riješili su da ih svečano dočekaju glogovim kocem.

Mali Dokića PIŠE JEŽU

Pošto sad ima tekstila i na tačkice i bez tačkica svi se dali u renoviranje pa deda pono štof da poruči odelo i poveo mene da mu pravim društvo al on ne priznaje proširenje beograda za poslednji sto godina i nikad ne ide dalje od knjaz mijajlove i okoline da ga ne tera baksuz pa tu svratio kod dvojice krojača i pita kad će biti gotovo a oni pokazahu grdnu gomilu zamotuljaka i kažu ne može pre tri meseca a deda onda pokaza preporuku njihovog pobratima da se ispo- mažu privatni s privatnima a majstor kaže e kad je preporučio pobratim onda će biti kroz dva meseca ali siguracija, a deda kaže zar demi sezon da nosim u juni mesec a onaj se žali ja i moj pobratim propadosmo a pre podne nismo mogli da radimo dok nam grejalica ne zagreje beton al pošto je već odmaklo posle podne ja zavirim u radionicu i vidim da oni igraju šaha a kompanjon propade zevajući i čekajući di će drugi kompanjon da miče kralja a deda se naljuti pa kaže eh zaslužili ste da vam ovde otvore zadrugu jer kod njih nema šah a ja kažem bravo deda al nemaš pravo jer su za zadrugu potrebni vredni ljudi i dobrovoljan pristanak.

Čika miša frontovac išo da poruči košulju na bulevaru pa prežalio petnes' banki za šice a jedna drugarica uzela mu meru pa kaže devedeset devet dinara a on kaže al ja nemam konac a ona kaže naš konac a on kaže pošto a ona kaže uračunao a čika miša kaže a koliko da donesem postavu a ona kaže mi ćemo dati postavu a čika miša kaže slobodno vi uračunajte a ona kaže uračunato a čika miša kaže a dugmeta a ona kaže i dugmeta a onda čika miša stade d izvoljeva koliki razmak i dužina špiceva pa koliko dugmeta pa rupe za fišbajn pa rezervna kragna pa sportske manžetne al dva para i kaže molim vas vi samo naplatite koliko treba al ona neumoljiva pa kaže to su sitnice, mi radimo po volji mušterije a čika miši sumnjivo pa pita di je gazda a ona devojka kaže nema više gazde, ovo je zadruga a čika miša posle zaokupio pred drugim mušterijama da fali zadrugarstvo al kad je hteo d izađe dođe jedna žena i traži košulju pa kad ču nije gotova uhvati se za kose jao već šesti put dolazim, dokle ćete da me vortate a čika miši se okrenu radnja pa uzdahnu e još samo ovo d izostane ali šta ćeš šnajderska posla.

Šaljivi šapirograf

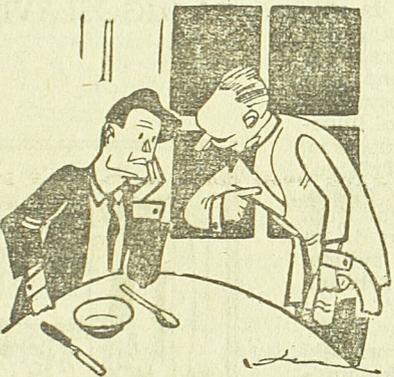
Naša ustanova dobila jedno cirkularno pismo, umnoženo na šapirografu, ali tako blijedu kopiju da smo je pola dana odgo- netali. Išlo je to pismo od ruke do ruke, i svi smo se trudili da pokažemo svoje grafološke i daktiloskopske sposobnosti. Uspjeli smo na kraju da rekonstruišemo tekst u ovolikoj mjeri:

„Državni zaod za so...alno jala u Beogradu.

..... čekovnom patnicom a u.kor. ćete obiti iše č.k. u...tnic. Pošetkupanj. kojima iste vrši i upl... do... nosa.....“ Itd.

Divan izum, taj šapirograf. Automatski pravi ukrštene riječi, i to šaljive. Zamislite samo: obiti panj do nosa!

nosioa značke fiskulturnika. Pošto je osvijetljenje, izgleda bilo slabo, traganje je završeno neuspjehom. Međutim, osvijetljena je jedna druga činjenica: neaktivnost organizacija kojima je povjereni briga o fiskulturi.

DIREKTOR RESTORANA: — Jeste li, družo, poručili jelo kod jednog sedog keinera?

GOST: — To vam ne bih mogao reći, kad sam poručio bio je ornomanjast.

Lepotica

S VI MI U Zazaugasvibubu (Zavodu za unapređenje gajenja svilene bube) dobro znamo da se svilene gusenice gaje već pet hiljada godina. Drugim rečima, od pamtiveka. Gusenice je čovek pronašao u divljem stanju i ima ih i danj danji koji žive u divljem stanju, ali naša je dužnost da ove pitome još više pripitomimo i mi se ponosimo tim svojim radom, tako korisnim za čovečanstvo.

Kako smo se svi mi u Zazaugasvibubu obradovali kada se pojavio dva mlada čoveka, jedan s fotografskim aparatom, a drugi s pisaljkom i rekoše da dolaze iz novina, da nešto pišu o našem radu za unapređenje gajenja svilene bube!

Ispriča naš šef novinarima kako je gajenje svilene bube počelo u Kini. Kako se one nisu gajile na način kao danas. Kako se sve usavršavalo. Kako mi poslednja znanja predajemo našim svilarima i tražimo još bolja.

Ispriča naš šef dve knjige, i onu od Stankovića-Kerića „Gajenje sviloprelca“ i onu od Aleksandra Jovanovića „Gajenje svilene bube“, objasni čak i to kako se naši stručnjaci ne slažu u terminologiji, pa neki kažu svilena buba, a neki sviloprelac. Onaj novinar s pisaljkom piše, piše, pa na kraju mesto da kaže hvala, veli: — Znaite nama su potrebne i slike. Zato je ovde sa mnom moj kolega foto-reporter.

Dadosmo im da slikaju lese, slikaše i našu chemu „Potsetnik za odgajivače svilenih gusenica za svakodnevnog radove“, gde se vidi lepo kada treba dati sveže iseckane rezance, kada krupno sečene, kada celo lišće, a onaj ti mladi čovek s pisaljkom kaže:

— Molim vas, primite na čuvanje moju kartu jer ne znam kako da je sačuvam od djece!

★

ŠIROKA JE POPOVSKA MANTIIJA

„Široko je lišće borovo“, ali široke su i mantije dušebrižnika manastira Dalije, koji su odgovarali pred Okružnim sudom u Bujama zato što su prikupili velike količine šunke, masti, šećera i drugih namirnica i švercovali ih u Italiju. „Siroti“ fratri skriveno izjavljuju da su nevinu kao novorođenčad, jer nisu oni krivi što pod široku popovsku mantiju može mnogo da stane.

★

RAZLIKA U DIFERENCIJI

Skopski advokat Kapsarev dokazao da je veliki „štediša“ i da živi sa svega 6.000 dinara svog godišnjeg prihoda.

Međutim, poreska komisija, sa svoje strane, našla je jednu malu razliku: njegov prihod ne iznosi 6.000 dinara godišnje, već 8.000 mjesečno!

★

$$1 + 1 = 0$$

Rad u Livnu često je ometan rdavim električnim osvijetljenjem, a električno osvijetljenje je rdavo vjerovatno zbog toga što u Livnu postoje „samo“ dvije električne centrale: jedna kalorična i jedna hidrocentrala. Kao što se vidi, matematika nije uvijek tačna nauka, jer je $1 + 1 = 0$.

TEHNIKA I STVARNOST

Drug statističar bio je naučno oduševljen tehnikom. Na svakom koraku gledao je njena velika djela, divio se njenoj sve- moći. Sjedi, na primjer, u menzi, grebucka zamišljeno okorjelu fleku na čaršavu (od nekog jela iz prethodne nedjelje) i zavidljivo pilji u kašiku. Eto, i to je stvar tehnike. Prvi pronalazači izmislili su ovo grandiozno djelo i podarili ga civilizaciji. Čime bi inače abonirci menze jeli onu zagonetnu, čarobnjačkom vještinom ni iz čega stvorenu čorbu? Ili gleda u sijalicu. Opet tehnika, i to u kakvom misterioznom obliku! Električnu svjetlost ne može da zadrži ni debeli sloj prašine.

Ipak, u posljednje vrijeme počeo je nekako da sumnja u svoj ideal — tehniku. Oduševljenje mu isparava kao voda koja vri na peći, vri, pa na kraju počne da nestaje u vidu pare. Posrijedi je bilo jedno fantastično čedo tehnike — telefon.

Kaže jedno jutro direktor našem pokloniku tehnike:

— Družo statističaru, uniformišite se o kvalitetu i kvantitetu proizvodnje tokom prošle nedjelje u fabrici strugova toj i toj.

Fabrika je daleko. Ali tu je blagodat poslovnog čovjeka, čudo tehnike — telefon. Pet puta zavaučeh prst u rupicu brojčanika, okreneš, prisloniš slušalicu i samododatke da zabilježiš.

— Alo, ovdje statistika, molim cifre vaše proizvodnje u protekloj nedjelji?“

Odgovor:

— Noćna smjena je bila aktivnija. Proteklih sedam noći zabilježili smo rekordan broj 111.

— A kvalitete?

— U najboljem stanju. Rumeni, teško oko četiri kila.

— Rumeni! Zašto rumeni? Po proizvodnom planu, trebalo bi da su plavi.

— E, naši su rumeni. Poplave jedino kad plaču.

— Plaču! Ali, molim vas, kako to da plaču?

— Pa kad su gladni, ili kad im se mijenjaju pelene.

— Strugovi gladni, mijenjate im pelene!!! Ama, s kim ja govorim?

— Ovdje porodilište!

— Eto, pogrešna veza. Blagodet telefonska.

Po drugi put ista manipulacija sa prstima i rupama. Dobije Gradsku poslastičarnicu — kod njih su strugovi reš pečeni, i sa preljevima. I tako redom: Udruženje penzionera, uprava Zoološkog vrta, Bogoslovski fakultet...

Drug statističar se pronervozio Da nisu kancelariski telefoni pokvareni? Istrči čovjek na ulicu i pohita do javne govornice.

Ubaci dinar — veze nema, a dinar ostao. Ubaci i drugi, opet ne ispada. I treći ostao da im pravi društvo. „Lijepo bogami, — misli u sebi — akcija štednje. Šparkase po javnim mjestima. Samo ko li poslije isplaćuje kamatu?“

Ni u idućoj govornici nije bilo bolje sreće. Digne slušalicu, ubaci dinar, a iz nje neko kukurikanje, grebanje šerpi — prazne konzerve negdje lete niz tursku kaldrmu.

— Alo, radio-stanica, — kaže on žustro — prekinite vezu, nisam vas tražio!

Učini mu se kao prenos nekoga kakofoznog koncerta. Međutim, to nije bila radio-stanica, nego neka čudna osobina telefona — valjda vari progutane dinare, pa mu krči stomak. Ovakvo neuslužan telefon počeo je već da ga ozbiljno nervira. Kucne najprije uljudno po crnom trbušiću koji je halapljivo prožderao njegov dinar. „Druškane, nemoj da se šališ i hrčeš!“ Ali efekta nema. Onda ga malo jače lupi sa strane, pa odozdo, odozgo — ništa. Najzad ga tresnu onako od srca i... ispadaju dugmad, kartonski koturiči od tom-bola, pa čak i izlizani blokeji...

Informacija o strugovima je ostala neostvarena. Šta više, drug statističar je na nju i zaboravio. Spopao ga je bijes zbog druge stvari. Zar njegova ljubimica tehnika tako da podbaci? Pođe na nadležno mjesto da se žali. Protest u ime civilizacije...

Opterećenje linije, kažu mu u Direkciji. Ukinuće se telefoni onima kojima nisu neophodni. A linije brekću od tereta i telefoni izvode viceve i krivine da te muka spopadne.

Čak se i gazdarica druga statističara, gospa Julka, penzionerka, žali na telefone. Dobila od svoje prije novu mustru i heklala neku šustiklu. Ali zaboravila da li bješe prvo pet klot, a poslije pet frket, ili obratno. Drž za telefon, ali ne može priju da dozove. I najzad kad je dobila vezu, nikako na miru da obavni razgovor. Taman u prvih petnaest minuta saznala sve pojedinosti u vezi sa glavnom čipkom, bordurama i fronclama, kad se u vezu ubaci neko preduzeće za pernatu živinu i prije prhnuše s telefona. Tek što su se ponovo raspricale o jučerašnjem ručku, umiješa se Gradsko pogerbno preduzeće, i one se brzo prekrstiše. Prije nego što su za idućih dvadeset minuta ispričale sve novosti iz komšiluka, ule-tjela u razgovor neka novinarska redakcija i još ih izgrdiše što, tobože, pričaju o Markovim konacima i opterećuju telefonsku centralu. — Eto, — bunila se ona — kakva vajda od tih telefona, kad nisu na usluzi radnom narodu!

Tek tada je bilo jasno drugu statističaru da se zbog gospa-Julki ne treba zamjerati tehničar.

Milivoje Golubović-Migol

V. K.

IPAK VAJDICA

Gradski fiskulturni odbor u Apatinu preduzeo je ovih dana jednu veliku akciju: snabdjeveni svijećama i lampama krenuli su članovi odbora da pronadu makar jednog

Donosimo članak Hauarda Koha, objavljen prije izvjesnog vremena u američkom časopisu »Skrin rajter«.

KADA ČUJEM napade protiv besplatnog školovanja, kada čitam članke, objavljene u raznim krajevima naše zemlje koji su upereni protiv dosada još trpljenih ostataka nezavisne i napredne misli, kada prelistavam novine ili slušam radio koji svim silama nastoje da potpiruju nerazumijevanje i mržnju protiv boljševizma polovine zemaljske kugle — tada počinjem da shvatam da živim u čudnom, veoma čudnom dobu. Ono što se prije dvije godine smatralo za odliku, danas se tretira kao grijeh. Prijatelj je postao neprijatelj. A za ono što se nedavno još nazivalo patriotizmom, danas se kaže da je teroristička djelatnost.

Pokušavam da analiziram ono što se sada dešava. Ali, da bih sačuvalao potrebnu perspektivu, moraću da stojim — da se slikovito izrazim — naglavačke. Pokušaću da podrobno ispričam sve što sam vidio, do čega sam došao u ovoj malo neobičnoj poziciji.

Kada sam imao dvadeset godina, pokušao sam da formiram svoje prvo političko mišljenje. Tada sam mislio da je ženino mjesto u kuhinji. Kasnije sam izmijenio ovaj svoj stav, pa sam došao do uvjerenja da i žene imaju neke veze sa ljudskim rodom, pa, sljedstveno tome, i sa sticanjem biračkog prava. To je — avaj — bio moj prvi pogrešni korak, poslije kojeg su se na moj vrat svalile razne progresivne zamisli.

Drugo priznanje je još neznodnije. Za vrijeme krize bio sam u Njujorku, gdje sam nastojao da izučim vještinu pisanja pozorišnih komada. Smatrao sam svojom dužnošću da temeljno, sa svih njegovih strana proučim život. Radoznali posmatrač je u to vrijeme imao na raspoloženju materijala u izobilju: dugački redovi pred vratima ureda za posredovanje rada, tužne povorke demonstranata koje su odvodili u zatvor i tako dalje, i tako dalje. Taj mi se život nije učinio sasvim zadovoljavajućim. Upravo stoga sam glasao na sljedećim predsjedničkim izborima za Ruzvelta. Mnogi su učinili tu istu grešku — naime, i drugi su u priličnom broju glasali za Ruzvelta. (Ne zaboravimo, ja sada stojim naglavačke!). Čitalac vrlo dobro zna kakve su promjene jedna za drugom nastale u zemlji. Naša domovina je počela da uređuje svoj život po izvjesnom planu. Nicali su novi putevi, brane; jedan za drugim sklapali smo razne međunarodne sporazume i pred nama je počeo da svjetluca zrak nove nade.

U to vrijeme smatrali smo pravednim sve ove pojave. Šta više, ovom pogrešnom shvatanju nasjelo je i poneki član Republikanske partije. Srećom, već smo odavno ostavili za sobom to opasno doba. Ljudi koji su se našli pored kormila zemlje veoma vole elementarne sile, nemaju ništa čak ni protiv zemljotresa. Govore o novoj krizi koja se ne može obuzdati. I, ako se budemo dobro vladali, možda ćemo uspjeti da pribavimo sebi i novi rat. U mojoj poziciji, kada stojim na glavi, ovi izgledi se čine veoma primamljivim.

Tako sam ja — pristalica Ruzvelta — danas, u današnjem periodu, veoma sumnjiva ličnost. Vi ćete se možda zadovoljiti i ovom konstatacijom. Ali ne, ne, tek sada dolazi crna čorba. U prvom periodu rata, sad već ne znam više da li slučajno, ili po naređenju Josifa Staljina (zavisi od toga kakve novine vi obično čitate), firma »Varner Broz« povjerala mi je da napišem scenarij pod naslovom »Moskovska misija«.

Budući da sam bio naivan čovjek, mislio sam da u svom komadu treba da iznesem što više konkretnih činjenica o Sovjetskom Savezu i o njegovim prijateljskim odnosima sa drugim zemljama i da ove činjenice treba da prikazem u svakome lako razumljivoj, ali donekle dokumentarnoj formi. Moj zadatak je bio taj da američkom narodu ocrtam objektivniju sliku o Sovjetskom Savezu od one koju može da formira sebi na osnovu američke štampe. Pošto je Sovjetski Savez bio naš drug po oružju, saveznik u zajedničkoj borbi, čovjek je mogao pretpostavljati da će ovaj poduhvat biti krunisan punim uspjehom. Pored Devisove knjige čitao sam razni izvorni materijal, sve što god sam mogao nabaviti. Između ostalog i zapisnike sa zasjedanja Društva naroda i stenografske zapisnike sa suđenja trockistima.

Naravno, nisam bio načisto s tim da je jedan dio Amerike

već onda bio u ratnom stanju sa Sovjetskim Savezom. Bio sam toliko naivan, da sam duboko vjerovao: svi se borimo protiv fašizma. Da sam i onda tačno vidio istinu, kao sada, kada stojim naglavačke, onda bih dobro znao šta treba da radim. Onda bih kao prvoborca za ideju kolektivne bezbjednosti prikazao Franca, a ne Litvinova, i rekao bih da sovjetska vlada čini sve kako bi osujetila ideju kolektivne bezbjednosti. Da sam svojevrmeno znao sve to, ja danas ne bih bio terorist, nego nacionalni heroj.

Držim u rukama čitavu hrpu isječaka — većinom iz »Čikago tribjuna« i »Njujork dejli njusa« — koji su svijetu pričali bajke o našim neograničenim mogućnostima i o agresivnosti komunista i konstatovali da komunisti vrše ozbiljan uticaj već i na naše filmove. Istina, trebalo je dobro da ispreturam ovu gomilu novinskih isječaka, da bih našao na neki dokaz. Za svaki slučaj, našlo se ponešto. Naravno, »Moskovska misija« zauzima među filmovima — pardon, umalo ne rekoh »istaknuto mjesto«; sasvim sam zaboravio da stojim na glavi. Ima, međutim, i drugih filmova. Vi sigurno niste ove filmove držali opasnim. Eto, recimo, film Sidnija Bahmana »Pjesma uspomena« koja prikazuje život poljskog kompozitora Šopena, Šopen, čovjek osjetljiv i dobrog srca nije mogao da ravnodušno, iz lože, posmatra patnje svog naroda, pa je Poljacima pružio izvjesnu pomoć. Već i sama misao da jedan kompozitor ima prava da se intere-

teresuje za sudbinu svog naroda nepodnošljiva je za svakog »stopostotnog Amerikanca«. To je bilo dovoljno da »Čikago tribjun« zapjenušim ustima grdi ovaj film. Ideja povezanosti umjetnika sa životom, naravno, nije ni mogla da potekne sa drugog mjesta, nego iz Moskve.

Onda je slijedila »Pjesma o Rusiji«. Dovoljno je rječit već i sam naslov. Ma koliko to čudnovato zvučalo, sušta je istina da smo svi radili pod uplivom iste

pogrešne misli, naime, mislili smo da je Sovjetski Savez — naš saveznik.

Ili, uzmimo na primjer film Lamara Trotija, koji govori o tome da nije baš najljepša stvar linčovati ljude. Iskreno da vam kažem, ne znam kako da učinim bijelim ovaj crnački film poslije dolaska »nove ere«. Ali, štampa pukovnika Mak Kormika konstatuje sljedeće: »Nije teško reći protiv koga je uperena propaganda ovog filma«. Prisiljen sam da to potvrdim: stvarno nije teško reći! Mi zaista ne volimo linčovanja, u najmanju ruku onda kada stojimo na nogama, a ne na glavi. Ovako ili onako, svedjedno, »Tribjun« je stavio na crnu listu bezbroj imena raznih pisaca, autora, režisera, i tako dalje. To su jednostavni ljudi koji nemaju nikakvog drugog grijeha, nego to da su uglavnom radili na stvaranju boljeg, ljepšeg svijeta.

Nadam se da neću biti optužen da ovu ozbiljnu temu tretiram u nedostojnom položaju.

Htio bih da napomenem još jednu stvar. Prije dvadeset godina u Niemačkoj je održao govor neki beznačajni čovječuljak. Bacao se riječima: komunizam, sindikati, liberali, internacionalisti, i tako dalje, i sve je to činio bez trunke logike. Upravo, kao američki listovi u svojim sada objavljenim člancima. Ovaj tip je u ono vrijeme izgledao tako glup, da ga je većina Amerikanaca ismijavala. Na cijelom svijetu svaki čovjek zdrave pameti smijao mu se od srca. Došao je, međutim, jedan dan, kada im se smijeh pretvorio u grč plača...

KAKO SE BUTER PRETVARA U PORCELAN

Zahvaljujući pronalazačkom daru izvjesnih engleskih naučnika, pronađen je vrlo praktičan i lak način da se najobičniji buter pretvori u skupocjen porcelan. Posupak koji ovi engleski domišljani koriste izvanredno je jednostavan:

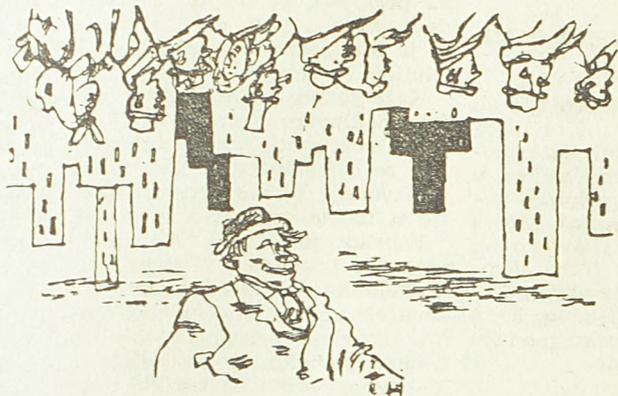
Iz Londona, recimo, doznači se za Brisel 70 funti sterlinga, što je potpuno dozvoljeno. Zatim vlasnik doznačke odlazi za Brisel i nosi sobom još 25 funti, što je isto tako dopušteno. U Brislu kupuje za svih 95 funti buter, a zatim odlazi u Bizoniju, gdje pretvara svoju robu u porcelansko posuđe, što je, naravno, stoprocentno dopušteno. Ukoliko trenutno ne postoji mogućnost za izvršenje porcelanskih operacija — zbog velike navale engleskih naučnika ove vrste, buter se sličnim postupkom pretvara u tepihe, fotografske aparate, itd.

Zatim hrabri eksperimentator napušta Bizoniju i u Londonu pretvara porcelan, odnosno tepihe ili fotografske aparate, u sumu dovoljnu da deset lica doznače po 70 funti za Belgiju i da ponove gornju operaciju. Itd.

★

NIRNBERG BR. 2

Sud nirnberški, s puno dara, zločincima »sefte« čini, — pa mu Gliksburg sad otvara filijalu u Atini.

Američki razlozi

za nevraćanje jugoslovenskog zlata

NA UŽOJ konferenciji Stejt departamenta iznijeti su razlozi zbog kojih američka vlada odbija da vrati deponovano jugoslovensko zlato. Među najubjedljivijima su ovi:

1) Jugoslavija traži svoje zlato na osnovu pravnih i moralnih načela koja važe u međunarodnim odnosima. Međutim, Trumanova doktrina i napravljena je da bi se poništilo važenje tih načela.

2) Ako bi se Jugoslaviji vratilo njeno zlato, ona bi ga upotrebila za obnovu zemlje i učvršćenje svoje ekonomske i političke nezavisnosti. Poznato je međutim, da američka vlada nemilice troši svoje sopstveno zlato da bi spriječila takve opake tendencije i evropske zemlje učinila što više zavisnim od Amerike.

3) Američka vlada se trudi da ojača fašizam u Evropi. U tu svrhu

troši milijarde dolara. Međutim ona smatra da može bar donekle da se obešteti plijeneći imovinu onih naroda koji je svojim nekompromisnim stavom protiv fašizma ometaju u izvršenju ove njene misije i uvlače u toliki trošak.

★

SVE ZBOG »ZALETA«

Poslije neuspjelih napada i čestog bježanja pojedinih monarhofašističkih jedinica ispred Demokratske armije, general Stratos dao je sljedeću izjavu:

— O nekom našem povlačenju ne može biti ni riječi! Ako smo se i pomakli koji kilometar unazad, to je samo zato da bismo uzeli potrebni zalet i sa većim zamahom navalili na protivnika!

Poslije ovog objašnjenja očekuje se novo »uzimanje zaleta« od strane monarhofašističkih trupa.

MI SMO ZA PRIJATELJSKE ODNOSI SA JUGOSLAVIJOM POD USLOVOM:

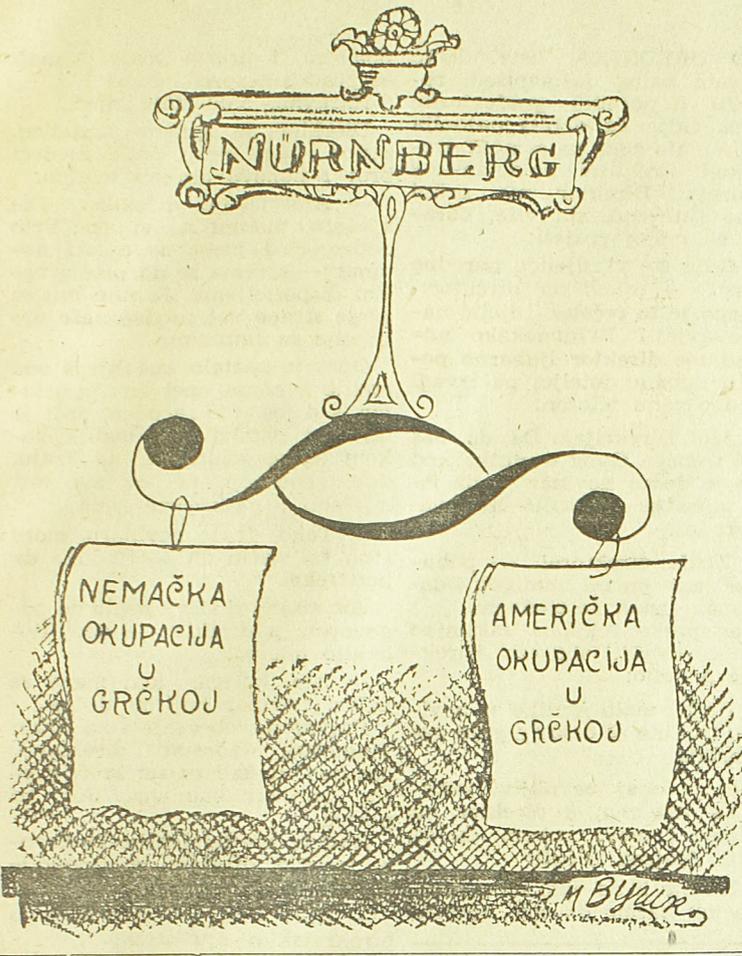
Da se ne proganja italijanska manjina

Da se prekine saotmlom naših graničara

Da se uklone naoružane jugoslovenske trupe sa granice

I da se ostave na miru naši ribarski brodovi u jugoslovenskim vodama

Terazije nirnberškog pravosuđa

DOLE PETROLIZACIJA!

Pričao mi drug Milutin kako stanuje u zajedničkom stanu broj 5, u našoj petokatnici. Stan konforan. „Elektrifikacija“ u njemu sprovedena do maksimuma. Čak je nekadašnji vlasnik i vodu u kupatilu zagrijavao električnim putem. Uopšte, pravo uživanje stanovati u takvom stanu, pa makar on bio i zajednički... Da... Uopšte, život je bio lijep u zajedničkom stanu broj 5. Bio je lijep dok se nije pojavio Pera zvani „Karambol“. A od tog trenutka svakičas karambol. Namćor neki, kavgađija i nasilnik. Fizički grdosija — i stanari, šta će, sklanjaju se. I on očigledno kavgu traži u svakoj prilici.

„Elektrifikacija“ stana ako je tako možeš nazvati bila je vječiti povod: te zašto gori stalno svjetlost u predsoblju, te što će sijalica u kupatilu, umivanje se vrši danju, te ovo, te ono. To je bilo prvo u vezi sa zajedničkim odjeljenjima, a poslije počeo Pe-

ra „Karambol“ da nasrće u neku ruku na privatni teren, na stanare u njihovim sobama. U stanu više domaćinstava, a svaka soba nosila je u stanu službeni naziv po broju jedan, dva, tri, itd. Pera „Karambol“ prvo naletio na sobu broj tri: upao u momentu kad je stanovnica te sobe kuvala kafu na rešou: „Šta — graknuo — zar takav luksuz — rešo?! I kafa, i to je luksuz, a o rešou neću ni da goovrim, to je udarac nanijet kolektivnom rashodu svih stanara — konstatuje Pera „Karambol“ — i to ne može tako da ide. Rešo ima da se izbaci iz stana, isključi iz upotrebe i — kvit!“ Domaćica grešnica, šta će — isključila rešo, kafu nedokovanu ostavila. A Pera poslije ovog slučaja poveo akciju za izbacivanje rešoa iz upotrebe i u ostalim stanovima.

Nekoliko dana bilo je sve mirno, bez karambola. I jedno jutro — lom! Pera „Karambol“ utvrdio da se u sobi broj 5 pegla rublje pomoću električne energije. Zatekao stanarku na djelu: s električnom peglom u ruci i štekerom u zidu. I nadao dreku:

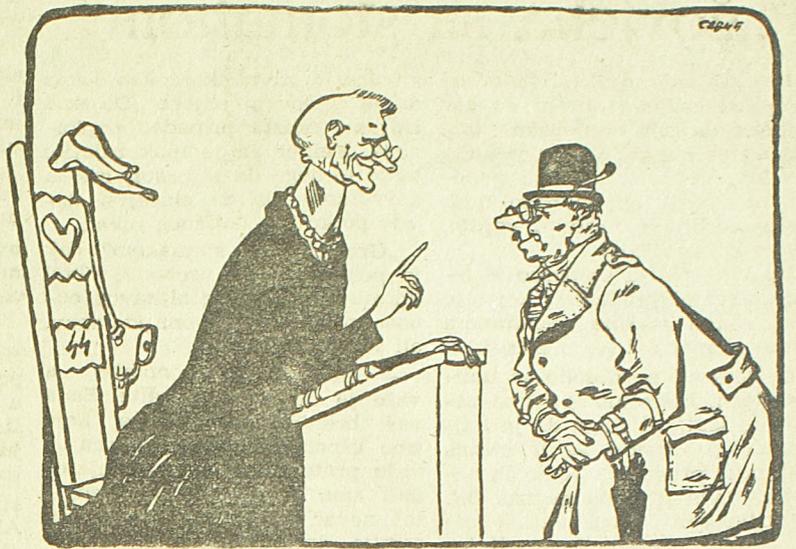
— Ne možete vi da se peglate o našem trošku! Kupite zaseban sat, pa se peglajte s čim hoćete i dokle hoćete, a ne ovako! Vi da budete ispeglani, a meni se ne poznaje buh na pantalonama. Baš ako vam je baš do pegljanja — ćumur!

Ovaj slučaj podigao je malo veću prašinu, a kad je Pera još postavio zatjev da se odjave radio-aparati, jer gutaju struju, stanari su se strahovito naelektrisali. Nastao je kratak spoj: jednostavno su nasrnuili na Peru „Karambola“, a na osnovu tog neočekivanog karambola njemu je kasnije izdato ljekarsko uvjerenje o kontuzijama i namecotinama.

— Stvar je u nekom sudu, — završio je drug Milutin, ali smo bar odustali od kupovine petrolejki što su predlagali miroljubivi stanari, izvršili smo reelektrifikaciju cijelog stana, pa uživamo kao da živimo u drugoj petoljetki.

M. KREMEN

Koruški SS — dijalog

SUDIJA: Bolje bi vam bilo da priznate da ste pripadali SA-organizaciji. Mene ne možete prevariti, pošto sam vam bio predvodnik...

PISMA „JEZU“

SAVET VARDARA I GRADSKOG KUPATILA

Stanovništvo Titovog Velesa s nestrpljenjem očekuje mjesec maj pa da se pošteno iskupa, jer je je i prošle godine gradsko kupatilo radilo samo od maja do septembra, a čim je prestala plaža na Vardaru prestalo je i kupatilo. Vardar i kupatilo imaju, izgleda, zaključen ugovor da rade samo ljeti, a zimi da se odmaraju. A građani, ako im je do kupanja, mogu da se prošetaju do Skoplja, jer tamo ima dosta kupatila, i mogu odjednom da se iskupaju za cijelu zimu.

BRZONOZI TELEGRAM

Iz starog Sivca 16 prošlog mjeseca majka Mrkoja Rakočevića poslala je telegram sinu u Pančevo. Telegram je pošao na put jednim rabadžiskim kolima. Išli su i razgovarali usput. Međutim, rabadžiska kola su odmakla i ostavila telegram za sobom.

Telegram je zdravo i veselo stigao u ruke Mrkoja Rakočevića 23 februara, i na na taj način dokazao da je brži od puža i od kornjače. Poslije dužeg treninga

telegram bi možda uspio da stigne i rabadžiska kola, koja su mu izmakla samo za pet dana.

1 KAFANA NA 250 ODRASLIH

Stanovništvo odjeljka Kovačići u Sarajevu uskoro će imati jednu veliku svečanost. Tom prilikom otvoriće se osma kafana, što je veoma povoljno za naselje koje nema više od 3.600 birača. Sektor Vraca, je još jači: ima 4 gostionice na 1.000 birača. S druge strane, vrijedno je zabilježiti da u ovim naseljima nema ni jedne jedine mljekare.

J. P.

Navika

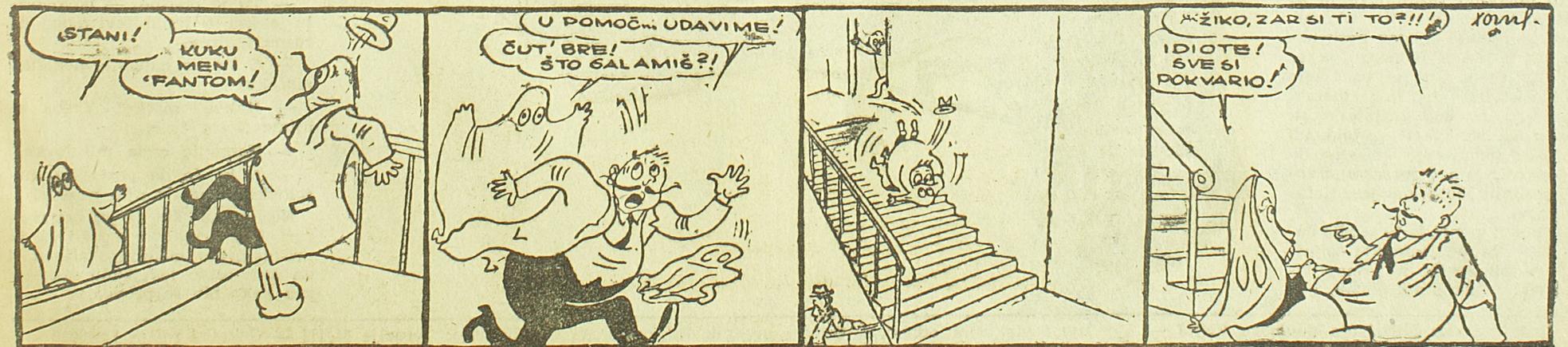
Xitoski su svi junaci navikli na novo stanje: oružje se prvo baci, pa se nagne u bježanje.

Sve za džep

Bizoniji — zbog „rezona“ pripašće i treća zona, a ujka Sam samo pita: „Koliko je tu profita?“

AMERIKA SLAVI HIMLERA

Okupator od zanata nek taoce samo hvata i nevine neka strelja... To je glas pokrovitelja.

Muke i nevolje „čovjeka sa stomakom“

Razmišljanje o fiziološkom ustrojstvu čovjeka dovodi do zaključka da naš organizam ima jedan nedostatak. Velika je šteta što čovjekov stomak nije podešen za loženje ugljem, nego mora da upotrebljava hranu i uopšte, stvari koje se jedu.

Do ovog zaključka došao je jedan skromni građanin koji je svoju radnu mašinu ložio hranom preko stomaka, i — u menzi.

U Beograd se doselio iz unutrašnjosti. Pošto mu se i žena zaposlila, saglasili su se da je najpraktičnije hraniti se u menzi. Kolega iz preduzeća vodio ih nekoliko dana u svoju menzu. Bili su zadovoljni: hrana ukusna (nisu, istina, dunstane ševe, ali jelovnik raznolik), kelneri ljubazni, direktor obigrava oko gostiju i pita imali ko kakvu primjedbu. Po stolovima stolnjaci bijeli kao snijeg, tanjiri i čaše se blistaju. U vazama neki zimzelen, po zidovima slike. Stolovi postavljeni za troje-četvoro, sjedneš gdje hoćeš, porazgovaraš, popušiš poslije jela poručiš i kafu. A radio svira laku muziku. Jednom riječju, skromno ali prijatno. Osjećaš da služba u stomaku nije samo grubo podvrgavanje biološkim zakonima hranjenja, već skoro kao neko malo zadovoljstvo.

Međutim, jednog dana onaj vodič dobije premještaj i hitno otputuje. Naš provincijalac pođe na ručak, ali nikako da pronađe onu dobru menzu sa zimzelenom. Kao da je u zemlju propala.

„Građanin sa stomakom“ potražio je najbližu menzu — „Objekt državne ishrane broj 13“ i upisao sebe i ženu. Sjutradan otišao na ručak o počeo da traži očima slobođan sto — da zauzme i sačeka drugaricu. Gleda: na sredini menze stoji pravi pravcati saobraćajac, maše rukama i raspoređuje goste: red je sad na ovom kraju, a malo poslije na suprotnom. Stolovi nanizani kao domine. Duž njih dva reda glava, nišu se kao žalosne vrbe kraj potoka. I tako, on u jednom uglu a žena u suprotnom. Katkad se ukaže neka pukotina u redovima glava, pa se sporazumijevaju prstima, pomoću azbuke za gluho-nijeme.

Teorijskoj i idejnoj strani na polju društvene ishrane u ovoj menzi posvećena je velika pažnja. Na ulazu stoji tabla sa grafikonom dnevnog obroka. Toliko i toliko kalorija. Ali zašto te kalorije moraju da budu tako neukusne? To ipak nisu kalorije iz običnog komada uglja. Zar kalorije masti moraju da budu uvijek u obliku zagorjele zaprške. I kako to da ugljene hidrate predstavljaju baš neoljušteni krompiri, a vitamine nedokuvana šargarepa? Na zidovima parole:

„Ne razmišljaj o uređenju menze, to škodi varenju.“

„Ne kritikuj jelo, jer time smanjuješ njegovu kaloričnost.“

Fiziologija također uči da muzika olakšava varenje, pa stoga i ova menza ima radio-aparat. Ali za vrijeme ručka uvijek je nekako prenos iz vulkanskog grota Mauna Kea, gdje se priprema emisija lave pa stoga grozno krči.

„Građanin sa stomakom“ nije imao dovoljno razumijevanja za ovakvo tretiranje mišije ishrane. I otada počinje njegov beskonačni put iz menze u menzu, iz rejonu u rejon. Uporno traži onu svoju bivšu — dobru menzu. Raspituje se kod prijatelja za nju, priča im kakva je bila, ali mu niko ne vjeruje, kažu mu da se pod uticajem menzaškog života javljaju halucinacije i fatamorgane.

U jednoj menzi, koja je bila čuvena po čestom kuvanju svinjskih papaka, dobio je jednog dana dlakavi neošureni papak, i to

s rožnatim završetkom, kao dokaz da je žrtvovani objekt „Objekta ishrane“ zaista pripadao papakima. Kelner ga je ipak utješio: bolje to nego da je pasulj bio sa govedinom, pa da slučajno dobije potkovicu dotičnog bika.

„Građanin sa stomakom“ čak je pokušao i da protestuje kod uprave menze zbog aljkavog odnosa prema njegovom stomaku, ali su mu odgovorili:

— Mora da se ekonomiše, a vaše je da se prilagodite. Sada vas hranimo sirovinama koje smo ušparali prošlog mjeseca. A vašu pretylatu za ovaj mjesec dali smo na uložnu knjžicu, i taj novac sada koristi obnovi zemlje, dragi druže...

— Ali ne i obnovi moga stomaka! Vodi li o njemu ko računa?

— Izvinite, ali to su malograđanski nazori. Treba se uzdići iznad ličnih interesa i sitnih strasti.

I taj malograđanin nikako da se uzdigne iznad sitnih strasti koje ga obuzimaju u podne i uveče, pa i dalje traga i luta. U svakoj menzi tipizacija je izvedena do savršenstva. Kalorije su u takvoj formi pripremljene za smještaj i fiziološko ložište čovjeka da proklinješ i nauku što je uopšte otkrila kaloričnu vrijed-

nost krompira na uštrb ukusnosti krompir-paprikaša. Svuda su, u cilju štednje, prekrili stolove papirom. A i na njih su pazili da se brzo ne uništavaju, pa su služili istovremeno i kao jelovnik i kao evidencija desetodnevnog jelovnika. Svuda se kelneri uhvatili parole „Ko neće, neka poljubi i ostavi!“ — pa je tresnu na svaku molbu i primjedbu. I natjeraju čovjeka da dođe do uvjerna da je menza prokleta mjesto na kome je i ljubaznost umrla od pokvarenog stomaka.

Posljednjih dana „građanin sa stomakom“ šetao ulicama već upoznatog grada, šetao s olovom u crijevima, sa gorušicom u guši i... divnog li čuda, ugleda svoju negdašnju dobru menzu. Od iznenađenja pođe mu voda na usta (voda iz progutane čorbe). Ali, avaj,, ni ona se više nije ni za dlaku razlikovala od ostalih. Ono nekoliko dana blagostanja, koje mu je ostalo kao san, slučajno se podudaralo sa takmičenjem za prelaznu zastavu. I čim je zastavica osvojena počelo je po starom, kao i svuda.

Tuga je obuzela „građanina sa stomakom“ — kao da je izrečena presuda njegovom blagoutrobiju, ali mu se ipak čini da bi se s malo dobre volje moglo mnogo štošta popraviti. Kada bi se menze takmičile i duže i češće, ta presuda ne bi bila bez apelata.

V. KOMARECKI

„Dovrtljivi“ čovjek

OD UREDNIKA lista dobio sam nalog da napišem reportažu o početku građevinske sezone. Gdje ću dobiti najbolja obavještenja nego na samom vrelu, kod direktora građevinskog preduzeća. Direktor me primi veoma ljubazno, šta više, obrađiva se mojoj posjeti:

— Gdje ste vi, djeliću narodne savjesti! — oslovi me direktor.

Lijepo je to rečeno: „djelić narodne savjesti“. Bi mi nekako milo kad me direktor ljubazno posadi u ugodnu fotelju, pa izvadi blok i okrenu telefon:

— Alo! Direkcija!.. Da, da, baš mi vi trebate. Ovog trenutka kod mene je došao novinar — da ispita zašto je zakasnilo liferovanje građe...

— Druže direktore!.. — pobunih se ja, a on mi namignu i dađe ponovo znak da sjednem.

Glas preko telefona zaklinjao se da će izvršiti obavezu. Direktor je prijetio:

— Nešto malo kritike u novinama, pa ćete se češati i gdje vas ne svrbi!..

Opet je onaj nevidljivi zakukao na telefonu, a direktor mi namiguje i maše rukom da se smirim. Najzad završi:

— Hoćete li da vam dam vezu, ili da mi kažem da ćete ispuniti

obavezu, i prema tome, članak će postati bespredmetan?

Naravno, onaj daje riječ..

Direktor je spustio slušalicu, zatim otvori notes, nađe sljedeći broj i ponovo okrenu telefon:

— Alo! Ovdje direktor... Dospječera, molim! A, vi ste! Vrlo dobro. Kod mene se nalazi novinar — sprema se da piše o vašim dispozicijama. Ja sam mu sa svoje strane već predao naše urgencije sa datumima.

Opet je nastalo kukanje s one strane telefona, opet sam ja ustajao, sad još više začuđen, opet je direktor namigivao i mahao rukom da se smirim i, na kraju, dobio obećanje da će sve biti riješeno u najkraćem roku.

— Tako, druže novinaru, mora i na taj način da se ljudima da potstreka.

Još nisam ni slova uspio da odgovorim, a direktor je opet dohvatio telefon.

— Alo, kolega, kod mene se nalazi novinar koji je došao...

Pravdanje, obećanje i na kraju razgovora radostan direktorov osmijeh. Redali su se: kreč, gvožđe, opravka kamiona. Još tri poziva.

Kad je sve telefonske razgovore završio, direktor je zadovoljno protrljao ruke:

— Tako, brate! — udruženo po birokratskim njuškama!

I zbilja sam dobio želju da udarim ne samo po birokratima nego i zabušantima, makar oni imali izgled šaljivčina i okretnih dovrtljivaca koji drugima daju potstreka.

Moj sabesjednik, koji mi ustvari nije dao ni bijele da probesjedim, potapša me po ramenu i zamoli na kraju da ga što češće posjećujem. Voli on, kaže, zdravu i konstruktivnu kritiku.

D. Čeramilar

BIJELE POKLADE

ŠTEDNJA IZNAD SVEGA

Prije nekoliko dana uprava Doma sa upravom stručne škole za učenike u industriji i zanatstvu održale su na Cetinju zajedničku konferenciju i donijele sljedeće zaključke:

1) da učenici uče i dalje bez knjiga i rječnika, jer ni njihovi stari nisu imali knjige ni rječnike, pa su proživjeli svoj vijek;

2) pošto se dosad pokazalo da učenici mogu „uspješno“ raditi i bez svezaka i olovki, da se i dalje razvija u tom smislu duh štednje.

Ovaj sistem bi, poslije toga, uštedio truda upravama oba doma oko nabavke udžbenika i drugih učila, a to nije mala stvar.

Gdje miši kolo vode

„Kasina“ u Varešu pravi je raj za miševe. Oni uživaju sva prava i slobodno hodaju po hodnicima i trpezariji, a gostu dođu čak i u krevet. Poslije neprospavane noći službenici se sa zahvalnošću pozdravljaju s upravom preduzeća koja im je obezbijedila tako lijepu zabavu sve do zore.

Sa ženom-poslovođom „Kasine“ poveo sam razgovor o miševima i pitao zašto ih ne truju.

— To je opasno, — odgovorila je ona — jer miševi mogu da raznesu otrov.

— A što ne nabavite nekoliko mačaka?

— Kakve mačke! Treba za njima da se čisti?

— Nabavite onda mišolovke.

— A ko će da postavlja mišolovke i vadi iz njih miševe?

Nisam znao šta da joj odgovorim. Naš razgovor pažljivo je prisluškivalo nekoliko miševa, i da sam ostao još jednu noć, ko zna kako bih se proveo.